ఆనంద బెహెరా మరియు మరొకరు

వర్సెస్

ఒరిస్సా రాష్ట్రం మరియు మరొకరు

1955

అక్టోబర్, 27.

[ఎస్. ఆర్.దాస్ యాక్టింగ్ ప్రధమ న్యాయమూర్తి, వివియన్ బోస్, జగన్నాధదాస్, జాఫర్ ఇమామ్ మరియు చంద్రశేఖర అయ్యర్, న్యాయమూర్తులు]

చట్టం:

ప్రాథమిక హక్కులు , అమలు కొరకు – చట్టం ద్వారా రాష్ట్రానికి అప్పగించే ముందు ఎస్టేట్ యజమాని ద్వారా భవిష్యత్ సంవత్సరాల్లో మత్స్య హక్కులను మౌఖిక విక్రయం – అటువంటి హక్కుల స్వభావం – స్థిరాస్తి నమోదు చేయబడిన పత్రం బదిలీ కోసం అవసరం ఉంటే పెండ్రె లాభం – అటువంటి విక్రయం, ఆస్తి పై ఏదైనా హక్కును సృష్టిస్తే – రాష్ట్రంచే గుర్తించబడనిది ఏదైనా ప్రాథమిక హక్కులు అతిక్రమిస్తే, – భారత రాజ్యాంగం, ఆర్టికల్స్ 19(1) (ఎఫ్), 31(1) – ఒరిస్సా ఎస్టేట్స్ నిర్మూలన చట్టం, 1951 (ఒరిస్సా చట్టం I/1952)– ఆస్తి బదిలీ చట్టం (4/1882), విభాగం 54.

ముఖ్య గమనిక:

దరఖాస్తుదారులు చిల్కాసరస్సులోని చేపలను పట్టుకోవడానికి మరియు స్వాధీనం చేసుకోవడం కోసం మౌఖిక లైసెన్సులు దాని యజమాని పారికుడ్ రాజా నుండి భారీ మొత్తాలు చెల్లింపుపై ప్రస్తుత ఆచరణకు అనుగుణంగా రసీదులు పొందారు. ఒరిస్సా ఎస్టేట్స్ అబాలిషన్ యాక్ట్ , 1951 ముందు ,దీని ద్వారా ఎస్టేట్ యాజమాన్యం ఒరిస్సా రాష్ట్రానికి చెందినది. అయినప్పటికీ, అటువంటి లైసెన్సులు , తరువాతి సంవత్సరాలకు సంబంంధించి ఉన్నాయి. ఒరిస్సా రాష్ట్రం వారిని గుర్తించడానికి నిరాకరించింది మరియు మత్స్యకారుల హక్కులపై స్పందించాలని కోరింది. తద్వారా రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ లు 19(1)(ఎఫ్) మరియు 31(1) కింద వారి ప్రాథమిక హక్కులను అది ఉల్లంఘించబడిందని లేదా ఉల్లంఘించపోతుందని అని దరఖాస్తుదారులు వాదించారు. మరియు భవిష్యత్ లో వస్తువుల అమ్మకాల లావాదేవీలు, అవి చేపలు , కాబట్టి స్థిరాస్తికే పరిమితమైన చట్టం ఎలాంటి అమలు లేదు అని క్లైం చేశారు. వివరించినది, దరఖాస్తుదారులు వారి అనేక కొనుగోళ్ల ద్వారా పొందాలని కోరుకునే హక్కును , క్లెయిమ్ చేసినట్లుగా భవిష్యత్ లో ఏ వస్తువులకు సంభందించి కాదు , కాని చేపలను పట్టి తీసుకెళ్ళడానికి

మంజూరుతో పాటు ఇతర మాటలలో , భూమిలో ప్రవేశించడానికి లైసెన్స్ , లాభం మరియు ప్రేండ్రే స్థిరమైన ఆస్తి , ఆస్తి బదిలీ చట్టం యొక్క అర్థంలో చదవబడుతుంది , జనరల్ నిబంధన చట్టం యొక్క విభాగం 3(25) దీని ప్రకారం మునుపటి చట్టంలోని 54 వర్తిస్తుంది.

అంటే ప్రస్తుత సందర్భంలో ఒక ప్రెండ్రె లాభం యొక్క విక్రయం వంద రూపాయల కంటే ఎక్కువ విలువను కలిగి ఉంది మరియు దానిని వ్రాయకుండా మరియు నమోదు చేయకుండానే అమలు చేయబడింది. ఆస్తి బదిలీ చట్టంలోని విభాగం 54, కాబట్టి దరఖాస్తుదారులకు ఎలాంటి టైటిల్ లేదా ఆసక్తి పాస్ కాలేదు మరియు తత్ఫలితంగా, అమలు చేయడానికి వారికి ప్రాథమిక హక్కులు లేవు.

సంస్థ ఛోటాభాయ్ జేతాబాయి పటేల్ మరియు కంపెని వర్సెస్ మధ్య ప్రదేశ్ రాష్ట్రం, ([1953] ఎస్ సి ఆర్ 476), ప్రత్యేకించబడింది మరియు వర్తించదు అని నిర్వహించబడింది.

ప్రస్తుత కేసులో నిర్ణయం తీసుకోవలసిన అవసరం లేదని ఆర్టికల్ 19 (1) (ఎఫ్) మరియు 31(1), యొక్క అర్థం లోపల ఒప్పందం ఆస్తి కాదా , కానీ అది అలా ఉంటుందని ఊహిస్తే , అటువంటి ఆస్తిని దరఖాస్తుదారుల నుండి రాష్ట్రం తీసుకోలేదు లేదా వాటిని పొందడం , పట్టుకోవడం లేదా పారవేయడం నుండి వారిని నిరోధించలేదు. రాష్ట్రం కేవలం ఒప్పందాన్ని గుర్తించడానికి నిరాకరిస్తుంది మరియు దానికి కట్టుబడి ఉన్నట్లు భావించడానికి నిరాకరిస్తుంది. అది ఒక ఒప్పందంపై దావా కోసం చర్య తీసుకోవడానికి కారణం ఇవ్వవచ్చు కానీ ఏదైనా ప్రయోజనాలను క్లెయిమ్ చేయడం ద్వారా రాష్ట్రం జప్తు చేయనందున లేదా స్వాధీనం చేసుకోవడం దాని కింద ప్రాథమిక హక్కు పుడుతుంది

తీర్పు:

అసలు అధికార పరిధి: దరఖాస్తు నం 286 ఆఫ్ 1955.

ప్రాథమిక హక్కుల అమలు కోసం రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 32 కింద .

దరఖాస్తుదారుల కొరకు హెచ్.మహాపాత్ర మరియు జి,సి మాథుర్.

సి.కె. డాఫ్తరీ, సొలిసిటర్-జనరల్, భారతదేశం కొరకు (పోరస్ ఎ. మెహతా మరియు పి.జి. గోఖలే, అతనితో), ప్రతివాది నం. 1 కొరకు.

1955. అక్టోబరు 27న న్యాయస్థానం తీర్పును వెలువరిచినది

బోస్ న్యాయమూర్తి .-ఈ తీర్పు 1955లో నంబర్లు 287, 288, 289 మరియు 304 దరఖాస్తులను కూడా నియంత్రిస్తుంది. మేము నాటి దరఖాస్తు నం. 286/1955 లో వాస్తవాలను తెలియజేస్తాము. ఇతరులు అదే పద్ధతిని అనుసరిస్తారు.

ఒకప్పుడు పారికుడ్ రాజా ఎస్టేట్‌లో ఉన్న చిల్కా సరస్సులో మత్స్యకారుల హక్కులకు సంబంధించిన వివాదం. ఈ ఎస్టేట్ ఒరిస్సా ఎస్టేట్స్ అబాలిషన్ యాక్ట్ , 1951 (ఒరిస్సా యాక్ట్ I ఆఫ్ 1952) ప్రకారం 24-9-1953న ఒరిస్సా రాష్ట్రానికి చెందినది మరియు ఇప్పుడు దాని అసలు రూపంలో ఉనికిలో లేదు. ఈ చట్టం 9-2-1952 నుండి అమల్లోకి వచ్చింది.

తదుపరి వాస్తవాలు ఈ క్రింది నిబంధనలలో దరఖాస్తులోని 2 మరియు 3 పేరాల్లో పేర్కొనబడ్డాయి:

"దరఖాస్తుదారులు ప్రత్యేకంగా పేర్కొన్న సరస్సులోని చేపల పెంపకం నుండి చేపలను పట్టుకోవడం మరియు విక్రయించడం వంటి వ్యాపారాన్ని కొనసాగిస్తున్నారు.

ఎస్టేట్‌ను స్వాధీనపరచుకోవడానికి చాలా కాలం ముందు, దరఖాస్తుదారులు మాజీ యజమానితో ఒప్పందాలు కుదుర్చుకున్నారు మరియు భారీ మొత్తాలను చెల్లించి , ఫిషరీస్ నుండి చేపలన్నింటినీ పట్టుకోవడం మరియు స్వాధీనం చేసుకునేందుకు లైసెన్స్‌లు పొందారు మరియు ప్రస్తుత పద్ధతికి అనుగుణంగా చెల్లింపుపై రసీదులను పొందారు".

సరస్సు విభాగాలుగా విభజించబడింది మరియు ఈ దరఖాస్తు వాటిలో నాలుగింటికి సంబంధించినది. వాటికి సంబంధించిన లైసెన్సులు ఈ క్రింది విధంగా కొనుగోలు చేయబడ్డాయి:

1. 1955-56 లో గెరాసర్ ప్రాన్ హక్కుల కోసం 30-7-50లో

2. 1955-56లో జయమాల్ ప్రాన్ హక్కుల కోసం 2-8-50న

3. 1955-56లో సోలకుడి ప్రాన్‌లో హక్కుల కోసం 18-9-51న

4. జయమాల్ చుంగుడిలో హక్కుల కోసం 6-5-52న (1956-57 (1957-58 (1958-59)

ఒరిస్సా రాష్ట్రానికి చెందిన ఎస్టేట్‌కు ముందే లైసెన్సుల మజూరు పొందినప్పటికీ , అవి భవిష్యత్ సంవత్సరాలకు వాటిని మంజూరు తేదీ తర్వాత ఉన్నయని చూడవచ్చు.

ఒరిస్సా రాష్ట్రం ఈ లైసెన్సులను మరియు హక్కులను తిరిగి వేలం వేయబోతున్నారా లేదా గుర్తించడానికి నిరాకరించింది మరియు ఆర్టికల్ 19(1)(ఎఫ్) మరియు 31 (I), ప్రకారం వారి ప్రాథమిక హక్కులు ఉల్లంఘించబడ్డాయి అనే కారణంతో ఆర్టికల్ 32 కింద రిట్‌లను కోరుతూ దరఖాస్తుదారులు ప్రస్తుత దరఖాస్తును దాఖలు చేసినారు.

ఆర్టికల్ 19 ప్రకారం, దరఖాస్తుదారులు వారి అనేక "కొనుగోళ్ల" ద్వారా "ఆస్తి"లో ఏదైనా హక్కులు లేదా ఆసక్తులను పొందారా ఆర్టికల్ (1)(ఎఫ్) మరియు 31(1) దానిపై ఆధారపడి ఉంటాయి అనేది మనం గుర్తించాల్సిన మొదటి ప్రశ్న.

తమ దరఖాస్తులో దరఖాస్తుదారులు సరస్సులోని ఈ విభాగాలలోని భవిష్యత్తు వస్తువుల అమ్మకాల అంటె చేపల అమ్మకాల లావాదేవీలని , మరియు చేపలు తరలించదగిన ఆస్తి కాబట్టి ఒరిస్సా చట్టం I/1952 స్థిరమైన ఆస్తి సంభందిచినది , అది దీనికి వర్తించదని , చట్టం పరిమితం చేయబడింది. ఇది వారి హక్కుకు ప్రాతిపదిక అయితే , ఆర్టికల్ 32 కింద వారి దరఖాస్తు తప్పుగా భావించబడుతుందని మేము అనుభవంతులైన సొలిసిటర్ జనరల్‌తో అంగీకరిస్తున్నాము , ఎందుకంటే ఏదైనా చేప వాస్తవానికి పట్టుకునే వరకు దరఖాస్తుదారులు దానిలో ఎటువంటి ఆస్తిని పొందలేరు.

సరస్సు కదలని ఆస్తి అని మరియు ఇది రాజా ఎస్టేట్‌లో భాగమని ఎటువంటి సందేహం లేదు. ఈ చట్టం ప్రకారం నోటిఫికేషన్ జారీ చేయబడినప్పుడు ఒరిస్సా రాష్ట్రానికి ఇది కేటాయించబడింది మరియు దానితో భూమి యజమానులందరికీ వారి భూమికి ప్రవేశాన్ని అడ్డుకునే హక్కు మరియు దానిపై మత్స్య సంపదను నియంత్రించే, నియమావళి మరియు విక్రయించే హక్కును కలిగి ఉంది. దరఖాస్తుదారుల హక్కులు వస్తువుల అమ్మకపు చట్టం క్రింద భవిష్యత్ వస్తువులను పొందే హక్కు కంటే ఎక్కువ కానట్లయితే , అది ఒరిస్సా రాష్ట్రం ఒక పార్టీ కాని ఏ సందర్భంలోనైనా ఒక ఒప్పందం నుండి ఉత్పన్నమయ్యే పూర్తిగా వ్యక్తిగత హక్కు ఆ హక్కుకు దారితీసే ఒప్పందాన్ని అమలు చేయడానికి నిరాకరించడం అనేది ఒప్పందాన్ని ఉల్లంఘించినట్లుగా పరిగణించబడుతుంది కానీ ఏ ప్రాథమిక హక్కును ఉల్లంఘించినట్లు పరిగణించబడదు. అయితే దరఖాస్తులో విషయం ఎలా ఉంచబడినప్పటికీ , ఈ కేసుకు ఇది సరైన విధానం అని మేము భావించడం లేదు.

దరఖాస్తులోని 3వ పేరాలో వెల్లడించిన వాస్తవాలు , నిర్దిష్ట భవిష్యత్ కాలంలో సరస్సులోని నిర్దిష్ట విభాగాలలో చేపలను పట్టుకుని తీసుకెళ్లే హక్కు విక్రయించబడిందని స్పష్టం చేస్తున్నాయి. ఇది భూమిలోకి ప్రవేశించడానికి లైసెన్స్‌తో పాటు చేపలను పట్టుకుని తీసుకువెళ్లడానికి మంజూరు చేస్తుంది , అంటే, ఇది లాభదాయకం: 11 హాల్స్‌బరీస్ లాస్ ఆఫ్ ఇంగ్లాండ్ , (హైల్‌షామ్ ఎడిషన్), పేజీలు 382 మరియు 383 చూడండి ఇంగ్లాండ్‌లో ఇది భూమిపై ఆసక్తిగా పరిగణించబడుతుంది (11 హాల్స్‌బరీస్ లాస్ ఆఫ్ ఇంగ్లాండ్, పేజీ 387) ఎందుకంటే యజమాని యొక్క హక్కు ఉపయోగం కోసం మట్టిలో హక్కు , కొంత లాభం పొందడం (పేజీ 382). భారతదేశంలో ఇది భూమి నుండి ఉత్పన్నమయ్యే ప్రయోజనం మరియు స్థిరమైన ఆస్తిగా పరిగణించబడుతుంది.

సాధారణ నిబంధనలు చట్టంలోని విభాగం 3 (26) భూమి నుండి ఉత్పన్నమయ్యే ప్రయోజనాలతో సహా "చలించని ఆస్తి"ని నిర్వచిస్తుంది. స్థిరాస్తి అనేది నిలబడిన కలప , పెరుగుతున్న పంటలు లేదా గడ్డిని కలిగి ఉండదని చెప్పడమే తప్ప ఆస్తి బదిలీ చట్టం పదాన్ని నిర్వచించలేదు. చేపలు ఆ కేటగిరీ కిందకు రానందున సాధారణ నిబంధనలు చట్టంలోని నిర్వచనం వర్తిస్తుంది మరియు లాభంగా ప్రెండ్రే భూమి నుండి ఉత్పన్నమయ్యే ప్రయోజనంగా పరిగణించబడుతుంది, ఇది ఆస్తి బదిలీ చట్టం యొక్క అర్థంలో ఇది స్థిరమైన ఆస్తి అని అనుసరిస్తుంది.

ఇప్పుడు "అమ్మకం" అనేది చెల్లించిన లేదా వాగ్దానం చేసిన ధరకు బదులుగా యాజమాన్యం యొక్క బదిలీగా నిర్వచించబడింది. లాభంగా ప్రెండ్రే అనేది స్థిరాస్తి మరియు ఈ సందర్భంలో అది చెల్లించిన ధరకు కొనుగోలు చేయబడింది, దీనికి ఆస్తి బదిలీ చట్టంలోని విభాగం 54 కారణంగా రాయడం మరియు నమోదు చేయడం అవసరం. ఒక ప్రెండ్రే లాభాన్ని ప్రత్యక్ష స్థిరమైన ఆస్తిగా పరిగణించినట్లయితే , ఈ సందర్భంలో "ఆస్తి" రూ. 100 విలువ. అది అసంపూర్తిగా ఉంటే , విలువ ఎంతైనా నమోదు పరికరం అవసరం. ఈ సందర్భంలో "అమ్మకాలు" మౌఖికమైనవి: వ్రాయడం లేదా నమోదు చేయడం లేదు. అదే విధంగా, లావాదేవీలు టైటిల్ లేదా ఆసక్తిని ఆమోదించలేదు మరియు తదనుగుణంగా దరఖాస్తుదారులకు వారు అమలు చేయగల ప్రాథమిక హక్కు లేదు.

సంస్థ ఛోటాభాయ్ జేతాబాయి పటేల్ మరియు కంపెని వర్సెస్ మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రం [1963] ఎస్ సి ఆర్ 476 కి ప్రకటించడం అవసరం మరియు టెండు ఆకులను "తీసి, సేకరించే మరియు తీసుకువెళ్ళే" హక్కు యజమానికి ఇవ్వబడదని అక్కడ ఉంచబడినందున దానిని వివరించడం అవసరం. భూమిపై హక్కు ఏదైనా యాజమాన్య ఆసక్తి మరియు ఆ విధమైన హక్కు మధ్యప్రదేశ్ యాజమాన్య హక్కుల నిర్మూలన చట్టం యొక్క అర్థంలో కంబరెన్స్ ఉంది. కానీ ఆకులను "తీయడం , సేకరించడం మరియు

తీసుకువెళ్లడం" అనే ఒప్పందం ఉంది. చెట్లపై పెరిగే ఆకులను మాత్రమే "తీయగల" ఆకులు మరియు ఆవర్తన వ్యవధిలో ఆకుల తాజా పంట ఉండాలి. అది పెరుగుతున్న పంటగా మారుతుంది మరియు పెరుగుతున్న పంటకు ఆస్తి బదిలీ చట్టంలో "చలించని ఆస్తి" నిర్వచనం నుండి స్పష్టంగా మినహాయింపు ఉంటుంది. ఆ సందర్భం ప్రత్యేకించదగినది మరియు ఇక్కడ వర్తించదు.

19(1) (ఎఫ్) మరియు 31(1) ఆర్టికల్స్ యొక్క అర్థంలో ఒప్పందం అనేది "ఆస్తి" అని వాదించారు. మళ్ళీ, మేము దీనిని నిర్ణయించాల్సిన అవసరం లేదు ఎందుకంటే ఇది ఆ రకమైన ఆస్తి అని భావించినప్పటికీ ఒరిస్సా రాష్ట్రం దరఖాస్తుదారుల ఒప్పందాన్ని మేము వారి నుండి తీసివేయలేదు లేదా దానిని "కొనుగోలు చేయడం , పట్టుకోవడం లేదా పారవేయడం" నుండి వారిని నిరోధించలేదు. వారు దానిపై దావా వేయడానికి లేదా వారు కోరుకుంటే దానిని కేటాయించడానికి స్వేచ్ఛగా ఉన్నారు. రాష్ట్రం ఏదైనా చెప్పినట్లు మాత్రమే ఇతర వ్యక్తి ఇలా అనవచ్చు: "నేను ఆ ఒప్పందంలో భాగస్వామిని కాదు. దాని హక్కులు లేదా దాని బాధ్యతలు నాకు అప్పగించబడలేదు మరియు నేను దానిని గుర్తించడానికి లేదా ఒప్పందం పార్టీ యొక్క బాధ్యతలను స్వీకరించడానికి నిరాకరిస్తున్నాను". రాష్ట్రం తన వైఖరిలో తప్పుగా ఉంటే, అది ఒప్పంద ఉల్లంఘనకు నష్టపరిహారం కోసం దానిపై దావా వేయవచ్చు లేదా బహుశా, (మేము చెప్పనప్పటికీ), నిర్దిష్ట పనితీరు కోసం దావా వేసే హక్కు; కానీ 19 (1) (ఎఫ్) మరియు 31(1) ఆర్టికల్స్ కింద ఎటువంటి ప్రశ్న తలెత్తదు ఎందుకంటే రాష్ట్రం జప్తు చేయలేదు లేదా స్వాధీనం చేసుకోలేదు ఒప్పందంను ఆ విధంగా స్వాధీనం చేసుకుంది. అది కలిగి ఉంటే దాని కింద ఉన్న ప్రయోజనాలను క్లెయిమ్ చేసేది. దరఖాస్తుదారులు రాజాకు చెల్లించిన డబ్బును రాజా నుండి తీసుకుంటుంది లేదా దరఖాస్తుదారుల నుండి మళ్లీ డిమాండ్ చేసి ఉండేది. కానీ అది చేయడం లేదు అది ఒప్పందం ఉనికిని గుర్తించడానికి నిరాకరిస్తుంది. దరఖాస్తు విఫలమైంది మరియు ఖర్చులతో కొట్టివేయబడుతుంది.